

Til Vestfold og Telemark fylkeskommune

Høringsinnspill

«Vestfold og Telemark- der mennesker møtes. Kulturstrategi 2021-2024»

Takk for at vi får muligheten til å komme med innspill til den nye kulturstrategien for Vestfold og Telemark- *Der mennesker møtes*.

Norges husflidslag og konsulenten i Telemark støtter innspillene Telemark husflidslag og Vestfold husflidslag har sendt. Vi ønsker å utfylle disse med noen punkt. Fylkeskommunen ber særlig om innspill på inngresser, mål, tiltak og temadokumenter. I tillegg vil vi spille inn aktuelle tiltak som vi mener bør ha i kulturstrategien.

Norges Husflidslag er en kultur og interesse organisasjon med ca. 23.000 medlemmer organisert i 360 lokale lag. 35 husfliden butikker og 160 husflidshåndverker er også medlemmer over hele landet. Organisasjonen finansier virksomhet med driftsmidler fra Kulturdepartementer, fylkeskommunal støtte, medlemskontingent og prosjektmidler. Vi er akkreditert av UNESCO som ekspertorganisasjon innenfor immateriell kulturarv og kunnskaper i tradisjonelle håndverksteknikker. Norges Husflidslag er landets største tilbyder av kurs i tradisjonelt håndverk med over 63.000 kurstimer i 2019.

Vi er glade for at den nye fylkeskommunen satser slik dere gjør på kultur og setter seg som mål å bli et kulturfylke med stor K. Dette vil vi gjerne bidra til videre. Fylkeskommunens vilje til å satse både på de frivillige i fylkeslagene Telemark og Vestfold, og det profesjonelle apparatet som består av våre to husflidskonsulenter bidrar sterkt til et godt samarbeid framover. Å bygge videre på en slik «infrastruktur» vil utløse mange gode strategier og tiltak.

Innspill til Overordna kulturpolitiske mål

I forteksten til presentasjonene av de **Overordna politiske mål** står det at planen bygger på St.m 8, St.m 16, St.m 18 og St.m 26 som alle handler om kulturens plass og rolle i det politiske bildet nasjonale, men også regionalt. I St.m 16 (2019-2020) «*Nye mål i Kulturmiljøpolitikken- Engasjement, bærekraft og mangfold*» blir begrepet **kulturmiljø** introdusert som en samlebetegnelse for kulturminner, kulturmiljøer og landskap. Begrepet er innført som en betegnelse som skal omfatte hele kulturvervfeltet, den materielle, stedsspesifikk og ikke minst den immaterielle kulturarven. Norges Husflidslag har som akkreditert NGO i UNESCO siden 2014 et særlig ansvar for å følge opp og sikre ivaretaking av immateriell kulturarv innen våre fagområder. Norges undertegnet UNESCOs konvensjon om vern av den immaterielle kulturarven si 2007. Norge, både stat, fylker og kommuner har derfor forpliktet seg til denne konvensjonen.

I Stortingsmelding 16 /2018 – «Frivillighetsmeldinga» heter det i kap.8:

«Frivilligheten er en viktig arena og møteplass for å legge til rette for menneskers rett til å bevare og ta del i egen kultur og kulturarv. Frivillig arbeid bidrar også til å ivareta kulturmiljø, og til å fremme inkludering og forebygge utenforskap. Det er blant annet påvist at kulturmiljøarbeid kan ha en betydelig helseeffekt og at fellesskapene er viktige sosiale arenaer»

Vi mener derfor at begrepet kulturmiljø bør innlemmes i tredje kulepunkt ...*tek vare på og formidler kulturarv og kulturmiljø* med tanke på at Kulturstrategien bygge sitt grunnlag på denne Stortingsmeldingen. Begrepet kulturmiljø, som omfatter hele kulturarvfeltet fra materielle gjenstander og steder til den immaterielle, bør innlemmes i resten av strategidokumentet der kulturarv er brukt alene.

Kapitel 2.3 Kunnskap

Her er det listet opp flere mål som dreier seg om kulturfaglig kompetanse og om å styrke kunnskapsproduksjon for alle planen omfatter. Det bekymrer oss at fylkeskommunen har lite samsvar mellom politikken som tilsynelatende fremmes og hva som gjennomføres i praksis. Høsten 2020 ble flere linjer i videregående skole som gir kulturfaglige kompetansen lagt ned. Vi hadde et leserinnlegg som belyser dette som ble trykket i flere regionale aviser høsten 2020. Telemark & Vestfold er dessuten eneste fylke i landet som ikke gir ungdom tilbud i studieretning Håndverk, design og produktutvikling (Signo vgs har tilbudet, men er et kompetansesenter som ikke er et reelt tilbud for alle potensielle elever).

Manglende offentlig utdanningstilbud i videregående skole innenfor eksempel. Håndverk, design og produktutvikling, henger ikke sammen med ønsket politikk om å ta vare på både materiell og immateriell kulturarv. Vi ser særlige utfordringer knyttet til fremtidig kunnskapsforvaltning. Rekruttering til de tradisjonelle håndverksfagene forblir svak når fylket ikke har en offensiv utdanningspolitikk på dette område. Det handler om at tilbudet må finnes i fylke, det må markedsføres det bredt og man må synliggjøre hvilke yrkes- og videreutdanningsmuligheter studieprogrammet gir.

Frivillige organisasjoner tar stort ansvar for den immaterielle kulturarven.

Formidlingen av den levende kulturarven, særlig tradisjonshåndverk er overlatt til de frivillige. Det gjøres et omfattende arbeid med systematisk opplæring innen en rekke fag gjennom kurs i lokale lag og støttet av Studieforbundet kultur og tradisjon. Uten dette arbeidet organisert av frivillige, men med faglig høyt kvalifiserte lærere, ville kunnskaper innen en rekke håndverk bli borte. Kunnskap som ikke minst holder den unikt mangfoldige bunadtradisjonen i fylket levende. De fleste fylkeskommuner bidra også med noe tilskudd til studieforbudens opplæringsvirksomhet. Vestfold og Telemark har ikke prioritert dette. Midlene er viktige særlig for å stimulere til kurs og faglige samlinger på regionalt nivå.

Dette utdanningsansvaret kan ikke de frivillige ta alene. Ungdom må ha muligheten til å få kjennskap og kunnskap i disse fagene gjennom et videregående skoleløp. Vi mener et fylke med ambisjoner på kulturfeltet må ta dette ansvaret som er en viktig del av å ta vare på den levende kulturarven.

Kulturnæring

Kulturnæring bør få plass under ett av hovedpunktene. I Telemark og Vestfold har vi til sammen 19 husflidhåndverkerne som er tilknyttet Norges Husflidslag. Disse har høy faglig kompetanse innen alt vev, filigran, bunad, keramikk mm. Og produserer for salg over hele landet. I tillegg er de gode formidlere. Å oppleve en ekte tradisjonshåndverker i verkstedet, på museet, på markeder eller ikke minst å Dyrskun i Seljord, gir «tilskueren» interesse og ny forståelse for håndverket. De utgjør en viktig del av næringstilbudet i kulturfeltet i regionen. Håndverkerne bør få en tydelig plass i planen under stedsutvikling. Det er også økende interesse for å etablere seg som håndverker i eget lokalmiljø. Gode rammebetingelsene for etablering og ikke minst produksjon i særlig arbeidsintensive håndverk er av stor betydning for økt nyetablering. Stipendet for tradisjonshåndverkere fylkeskommunen har hatt i flere år betyr mye for dette synliggjøring og verdsetting av disse håndverksmiljøene og er særdeles viktig å videreføre.

Lokaler

Til slutt vil vi peke på fylkeskommunens rolle for å tilrettelegge for aktivitet i lokallagene. De lagene som har mulighet til å ha en fast tilknytning til et egnet lokaler ser vi har muligheten til å tilby aktiviteter i mye større omfang enn de lagene som må leie lokaler fra gang til gang. Forutsigbarheten i å langtidsleie eller eie lokaler gir større gevinst til lokalsamfunnet de er en del av gjennom aktiviteter gjennom hele året for barn, unge og ungevoksne og eldre. Skien husflidslag og Larvik husflidslag tilbyr sommerskole for barn i sommerferien. De har egen vevstue hvor medlemmer kan komme gjennom hele året å veve og ha et sosialt samvær i tillegg. De arrangerer kurs for medlemmer og ikke-medlemmer i egne lokaler. Og det blir arrangert temakvelder for alle som er interessert i tema som blir tatt opp til enhver tid. Dette er en stor ressurs og møter et behov som jeg har pekt på tidligere i innspillet at har en tydelig helsefremmende effekt på de som får muligheten til å bruke et slikt tilbud.

Ta gjerne kontakt om det er ønskelig med utdyping av innspillene

8. februar 2021

Med vennlig hilsen
NORGES HUSFLIDSLAG

Marit Jacobsen

Adm. direktør
Tlf. 91580781
marit@husflid.no

Reidunn Lien Horgen

Husflidskonsulent i Telemark
tlf. 90855867
Reidunn@husflid.no